Звон.

Беларуская штодзенная політычна-літэратурная часопісь.

Рукапісы павінны быць перапісаны чытальна. Аплата прынятых рукапісау залежыць ад Рэдакцыі.
Рукапісы назад не выдаюцца.

Адрэс рэдакцыі і адміністрацыі:
м. Мінск, Юбілейны дом.

Цана нумару 1 марка.

Год выданьня I.

РЭДАКЦЫЯ адчынена штодня, апрача сьвят
ад 9—12 гадз. і ад 5—7 гадз.

Цана абвестак:
за 1 радок за тэкстам . . . 2 м.
шукаючым працы, за абвестку 2 м.

№ 4. Менск, Панядзелак 1 верасьня 1919 г. № 4.

Дзеле вялікага недахвату паперы газэта часова выходзіць тры разы на тыдзень: *у панядзелак, сераду і пятніцу.*

Да цывільнага насяленьня места Менску і ваколіцы.

Каб напярэдзіць надужыцьці асобных вайсковых, або прыкрываючыхся вайсковым мундырам, падаецца да ведама:

1. Усялякая рэквізыцыя, аблажэньне контрыбуцыяй, штрафаваньне грашмі, самавольнае закватэраваньне, забіраньне мэблю і нерухомага меньня, а такаж перанос іх у іншае месцо асобам вайсковым забараняецца і будзе караццa па суду.

2. Забойствы, цяжкіе пакалечаньня цела, разбой, крадзежы, забіраньня гвалтам чужых рэчау, вымушаньне, караюцца палявым судом ні кару сьмерцью.

3. Даводства, вайсковые аддзелы, афіцэры, салдаты могуць быць прыняты на кватэру толькі на моцы кватэрунковай карты, выданнай даводствам пляцу (аддзел кватэрунковы) і асабіста адказваюць за знаходзячуюся у намешканьню маентнасьць.

4. Самавольная рэквізыцыя фурманак сурова забараняецца. Дастаука патрэбных для войска падводау павінна адбывацца шляхам ґаспараджэньня даводства пляцу, праз уладу адміністратыуную. Фурманкі павінны быць аплачаны гатоукаю або пісьменным квітом.

5. У выпадках наглай патрэбы, напрыкл. калі падзе конь, зломіцца воз і т. д. дапушчаецца карыстаць я помачы мейсцовага насяленьня, прычым, запазычаны інвэнтар жывы і няжывы, пасьля праміну патрэбы павінен быць безадкладна, праз найбліжэйшую каманду пляцу, зьвернуты гасгадару. На зужытые продукты павінен быць выданы тымчасовы квіт, які заяуляецца у найбліжэйшай камандзе пляцу дзеля аплаты яго, або дзеля упрауненьня яго даводствам аддзелу.

6. У прыфрантавым рубежы запатрэбаваньне аб рэквізыцыі, у разе неабходнасьці, павінно выходзіць ад вайскавое улады ня ніжэй даводцау батальёнау, скадронау, батарэяу і павінно быць скіровывано да начальніка прыфрантавага рубежу, двействуючага ад імяні Намесьніка Гэнэральнага Камісара пры чыннай арміі.

У кожным выпадку надужыцьця той, каму пагражае або той, хто пацярпеу павінен у той-жа час вызваць помач найбліжэйшае варты, жандармэрыі, вайсковых патрулеу, паліцыі, а у наглай патрэбе схваціць віноўнайцу пры помачы насяленьня, разаружыць і даставіць у той-жа час да найбліжэйшае вайскавое улады.

8. Пацярпеушые і загрожаные павінны старацца мець найдакладнейшые данные, дзякуючы якім улада мела-б магчымасьць злавіць віноўнайцу, а значыцца выгляд тае асобы, адзежа, аружжо, да якога аддзелу належыць, скуль прышоу, куды уцёк і г. д.

9. Польскае войско, якое сваею крывёю адкупіло волю грамадзян гэтага краю і дабро якіх і бясьпека ляжыць яму на сэрцы, хоча каб усе без розьніцы веры і нацыянальнасьці пачулі яго апеку, хоча каб кожны быу здаволены і забясьпечаны аб сваё меньне, каб настау лад, парадак і праца, а гадзіцца і пагарджае тымі адзінкамі, якіе пляміць вайсковы мундыр.

Гэнэральнае Даводзтво у Менску будзе уважаць кожнае нарушэньне праў грамадзянскіх спакойнай люднасьці за праступак і кожнае надужыцьце будзе з усею строгасьцю спыняць і караць.

Кожны салдат польскі у часе службы ці пасьля службы вінен кожнаму прыгнечанаму прыйці з помачу.

Гэнэрал і Даводзца **Лясоцкі.**

Менск, дня 21 жніўня 1919 г.

Абвяшчэньне.

Усе жыхары места Менска і яго аколіц абавязываюцца у працягу 7 дзён ад дня, у каторым агалашаецца ніжэй памешчанае абвяшчэньне, заявіць да Аддзелу Спрау Здабычы ваеннай (Захарауская, 14) аб усіх знаходзячыхся у іх, альбо у вядомых ім асоб і мейсцох перахаваные рэчы, пазастаушые па немцах і бальшавікох, ці набытые ад іх якім нібудзь спосабам,—як маючы вартасьць для скарбу гасударства.

Заяве належаць: уселякіе варстаты механічные заклады, фабрыкі, склады, самаходы, матацыклы, іх часьці, разіны ад колау, тэлэфоны, усякая броня, амуніцыя, аружжо, маторы, вазы, трансмісіі, землеробные машыны, правіянт, пасевы, тэхнічные матэрьялы, канторскіе і уселякіе рэчы гандлю і промыслау, а роуна усякая маентнасьць, каторая асталася без апекі.

За невыпауненьне гэтага загаду завінавачаные будуць карацца грашыма да 30000 марак альбо на 6 месяцау турмы.

Гэнэрал—Каманды: ЛЯСОЦКІ.

Намесьнік Гэнэральнага Камісара Усходніх Земель на Менскі Округ:
Ул. РАЧКЕВІЧ.

Гэнэрал і інспэктар ваеннай здабычы фронтау: АНТАНЕВІЧ.

Спрауджана: Кіраунічы Справамі ваеннай здабычы фронту Літоуска-Беларускага ШУМОУСКІ.

Менск 26 жніўня 1919 г.

Яшчэ аб плебісцыту на Беларусі.

Шмат польскіх газэт, асабліва віленскіх, ахвотна паведамляе праз сваіх дапісчыкаў, што беларускае селянство тых, ці іншых вёсак выносіць пастановы аб тым, што яны—палякі і хочуць, каб іх далучылі да Польшчы. Дописы аб такіх пастановах зычаць вясёлым тонам, а гэта ўжо сьведчыць пра тое, што і тые газэты, каторые іх друкуюць, думаюць, што гэта добра і хораша. Але мы мусім сказаць, што гэта зусім нядобра і няхораша. Гэта мы кажам, каб захаваць нашы прыязные адносіны з польскім народам, каб заўчасу ухіліцца ад прыкрых непаразуменьняў у будучыне і каб дружна і згодна ісьці да супольнага вольнага жыцьця. І кажам, што радасьць вышэйпамянёных дапісчікаў надарэмная і вельмі, вельмі шкадлівая. Надарэмная затым, што з гэтага нічога ня будзе, а шкодна дзеле таго, што падманвае польскі народ, і можа ў самым пачатку папсаваць тые сяброўскіе адносіны, якіе цяпер усьпешна наладжваюцца паміж беларускай і польскай інтэлігэнцыяй.

З народам нашым, пры асаблівай хэнці, можна рабіць, што хочаш. Ен цёмны і нацыянальна несьвядомы. Да гэтага давяла яго горкая доля. На сваём цяжкім гістарычным шляху ён страціў усё. — школу, асьвету, законы, культуру, інтэлігэнцыю і дайшло да таго, што ён навет імя свайго забыўся і стаўся «простым», «тутэйшым» чалавекам з Забранага краю. Ен памятае, што яго забралі, але хто – ня ведае. Ня ведае, што гэта Масква яго давяла да становішча немаўляці.

З такім станам людзей можна рабіць усё, што забажаец-

Апавяшчэньне 17.

Усялякія аглашэньня аб інстытуцыях асьветы (аб пачатках навук у школах, адкрыцьці курсау, прыняцьці запісау і т. п.) павінны быць папярэдня зацьверджаны Школьным Аддзелам у Урадзе Намесьніка Гэнэральнага Камісара (Падгорная, 14).

Намесьнік Гэнэральнага Камісара Усходніх зямель на Менскі Округ:
Ул. РАЧКЕВІЧ.

Адміністрацыйны Кіраунічы Справамі: МЕШЧАНОУСКІ.

Менск 21 жніуня 1919 г.

ца. абы была ахвота і рэяльная магчымасьць. Тут ужо сапраўды. хто „кія ўзяў, той і капрал“.

Не далей, як сёлета-ж, зімою, тые-ж самые селяне Меншчыны прасілі бальшавіцкіх камісараў прылучыць іх да Маскоўшчыны, калі бальшавікі, дзеле свайго політычнага махлярства, абвесьцілі Беларусь незалежнай «советской республикой». Яны гэтак сама-ж зьбіраліся на сходы, слухалі аратараў, рабілі пастановы, давалі свае подпісы, а часам ставілі крыжыкі,—словам, рабілося ўсе, што вымагаецца густам дэмагогаў. А ці-ж гэта мае які-небудзь сэнс і цану? Не, народ ня ведае, што робіць, а з гэтага карыстаюць нанятые нясумленные людзі.

Пры такім становішчу іншае рады няма, як пусьціць у народ яго ўласную інтэлігэнцыю. Яна, як найлепш, паразумеецца з ім, адчыніць яму вочы і выведзе на сапраўдную дарогу.

Польская інтэлігэнцыя і політычные дзеячы, пераяжыўшые разбор свае Бацькаўшчыны і нацыянальны гвалт, павінны зразумець, што ўсё-ж роўна, раней, ці пазьней, народ прасьнецца і усьвядоміцца. І, зразумеўшы, што яго падманулі ў пору яго нацыянальнага дзяцінства,—конец-концам з ім можа стацца тое, што цяпер, на нашых вачох, робіцца ў В. Сылезіі паміж пакрыўджаным польскім насяленьнем і немцамі.

Нам трэба супольнага, *братэрскага сужыцьця*, а гэта магчыма толькі тагды, калі народ сьвядома чыніць політычные крокі і выбірае сабе сябра.

Політычная нясьпеласьць.

Калі камэдыянт у цырку паказвае сальтомортале (куляецца ў паветры праз галаву), дык ён усё-ж такі размяркоўвае зрабіць гэта так, каб не зламаць сабе шыю ды не расквасіць чэрап. Але часамі здараецца няшчасьце і адважнаму рызыканту бывае дрэнна. Нават, горш яшчэ: небарака, разсадзіўшы лоб, накладае галавою, а сытая публіка нат' і не зжахнецца, бачучы няшчасны труп яго сярод арэны.

Нешта, крыху падобнае, сталося ў нашым Горадне з ахвотнікамі да політычных сальтомортальў.

Адна з політычных груліровак, выдаючы ў Горадне беларускую газэту „Родны Край“, зьмясьціла ў ёй артыкул, які праўдзівей было б назваць бунтарскаю адозваю, размяркаванаю на пэўны політычны шумок ды толькі таго. Але выйшла куды горш, як думалі сабе політычныя (барані Бог, ня цыркавыя) камэдыянты. Улада, прыкрыўшы газэту, прыкрыла разам з тым і ўсю работу з'арганізованых ў Горадне беларусаў. Нас дзівіць гэта юнацкая рызыка маладых беларускіх дзеячоў, здольных, як відаць, пісаці даволі страшные адозвы, не раскумякаўшы як трэба, якія з гэтага могуць быць рэзультаты.

Дык вось і маем сабе. Гарадзен! наш сівы, стары, як сама гісторыя славян, векавечны Горадзен застаўся немым, бяз духу і голасу нашага, праз нетактоўнасьць аднаго-двох маладых хлапцоў.

Але чаму-ж гэта так? Чаму за імпат двох юнакаў павінны адказ трымаці ўсе нашые арганізацыі Горадзеншчыны. Чаму яны змушаны спыніці працу ды маўчаць? Дык жа-ж ніхто ніколі ня спыняе работы толькі праз тое, што скруціў сабе шыю адважны сальтомортаігісты?

Разгледзіўшыся, і тут ня знойдзем занадта вялікага дзіва. Газэту падпісваў „рэдакцыйны колектыў“, адказнага рэдактара, як бачым, ня было й пры гэткім палажэнні, праводзячы на шпальтах газэты свае вузка-партыйные, ортодоксальна-бунтарские тэндэнцыі, нашые „артысты“ з „Раднага Краю“ добра не размяркавалі і сальтомортале не ўдалася. Але якое мелі права яны выклікаць рэпрэсіі на цэлы беларускі рух у Горадне за гэту іх групавую рызыкоўнасьць і дарэмны енк. Істэрыка аднэй політычнай груліроўкі пад маскаю „рэдакцыйнага колектыву“, натуральна, выклікала рэпрэсіі на ўвесь беларускі Гарадзен. Дасталося і „колектыву“ і карэктару, дасталося і дзе-каму іншаму, хто можа й ніякага дачыненьня да спрытнага „колектыву“ ня меў.

Не,—дарагіе сябры! Рэзультаты гэта дрэнные. Найгоршы рэзультат, што Горадзен зьнямеў, ён змушаны маўчаць. І жарты гэта дрэнныя. Калі вы маеце адвагу і ахво-

---

Роднаму краю.

Край мой радзімы, зьнішчаны, зьбіты,
Зьліты крывёю, сьлязьмі абмыты,—
Дзе-ж твае месты, дзе твае сёлы?
Дзе-ж тваіх дзетак песьня вясёла?
Увокал пустыня й сьляды пажарау;
Пасекі з'места лясных абшарау;
У ямах—акопах нівы і пашы;
Горы—магілы ворага й нашы.
Нашы касьцёлы зрыты з зямлёю;
Памяткі нашы сплылі з вадою;
Скарбы народу ў зямлі схаваны;
З гнёздаў радзімых людзі сагнаны;
Па ўсіх дарогах косьці людзкіе,
У грузах палацы й замкі былые.
Трупы, калекі, удовы, сіроты,
Мільён бяздомных, мільён беднаты!..
То сумны вобраз роднага краю!
Гэта здабытак вайны звычаю!..
Край мой радзімы, горам забіты,
Ці-ж доўга будзеш Богам забыты?!...

1915 г. Ю. Ф.

Кароткая гісторыя
культурнага жыцьця беларускага народу.

II.

У які бок жыцьця ня глянем, скрозь угледзім, як орыгінальна і сваякшталтна склалаў сваю культуру народ беларускі.

Скрозь, на ўсё налажыў гэты народ сваю знаку,—азнаку багатай культуры і вялікага таленту. Возьмем яго *песьню*. Яе утварыў народ наш такою, як ніхто з іншых народаў. Нашы песьні,—гэта ціхі сум, нялюдзкая скарга на сваю горкую долю,—гэта прызнаецца ўсім сьветам. Адны ўжо словы нашае народнае песьні сьціскаюць сэрцо нястрыманым жалем, напрыклад:

Хаджу, блуджу, хаджу, блуджу,
Як то сонцо у крузе!
Куды пайду, ці што раблю,
А усе сэрцо у тузе.

Палавіна лет мінае,—
Я шчасьця ня знаю,
Як-жа я мне Бог прызначыў,
Што чыніці маю?!

Вось што пішуць пра беларускую песьню чужынцы. „Беларусы любяць песьні і многа сьпяваюць,—гаворыцца ў прадмове да кнігі, выданай Расійскім Географічным Таварыствам“ „Гомельские народные песни“, запісаные З. Радчанка.—„У сьвята і ў будні, на вячорках і на рабоце, вясной і летам, увосень і навет зімой, на адкрытым паветры, заўсюды чутны іх песьні... Наагул, чуецца нота бедная, але стройная; монотонна-журбоўная, але мілая і заўсюды прыца-

ту да сальтомарталяў у палітыцы, дык рабеце іх, калі ласка, ад свайго натуральнага імя, за свой уласны страх і рызыку, майце грамадзянскую адвагу і політычны такт рызыкаваць толькі працаю сваё партыі і яе імем, а ўсяго беларускага руху пад рэпрэсіі не падстаўляйце. Бо рух беларускі—гэта не адна якая-нібудзь партыя ці група.

Шануйце наш нацыянальны рух, шануйце яго, будучы гатовымі на ўсе, навет і на самаахвярнасьць, але ня затрымвайце яго юнацкай нетактоўнасьцю.

Крауцоу Макар.

Кароткі фэльетон.

Чытаньнэ абвестак.

Афішкі і абвесткі у Менску вешаюць, гдзе хто хоча: на вушаках, сьценах, брамах, на дзьвярох і воквах,—словам, усюды, куды можа трапіць рука таго, хто іх леліць. Меньш за усё іх лепяць там, дзе трэба,—на афішніках. Але гэта наміж іншым. Нам-жа досыць таго, што усе урадовые абвесткі у Менску друкуюцца у польскай і беларускай мове і ніводнае няма у мове расійскай. Гэта зьяўленьне гістарычнага значэньня, каторае завітало да нас праз соткі год.

Паглядзім - жа, як трымаюць сябе людзі пры гэтым гістарычным зьяуленьні,—нібось-жа чыталі яны перасьцярогу Хрыста, каторы казаў: «Трымайцеся і будзьце гатовы, бо ніхто ня ведае, у які час Сын чалавечы прыдзе судзіць вас!» Паслухаем, што людзі кажуць, пазіраючы на гэта рэдкае і цікавае зьяуленьне.

Вот рог Захараўскай і Губэрнатарскай. Тут аж два навет афішнікі, і абадва аблеплены усялякімі абвесткамі у два, друкованые на жоутай паперы, шпальты: адзін—лацінкай—польскі, другі—кірыліцай—беларускі. Каля афішнікау кучкі усялякай публікі: дзеці, кабеты, паненкі і панічы, жыды і рознага рангу чыноунікі, з цэшкамі на шапках і з эпалетамі на плячуках,—відаць, сьвежа прычэпленымі, бо знаць на адзежы плямы старых мейсц, дзе яны сядзелі да бальшавікоў. Цэшкі і эпалеты паліняли і пачарнелі, мабыць, ад вільгаці, бо напэўна гаспадары хавалі іх ад бальшавіцкага вока дзе небудзь у падвале, пад падлогай. За тое маладые жыдкі адзеты, як панічы, ва усе новенькае і чорнае,—відаць, што з «соцыялістычнага магазына». Бальшавіцкіе вэнгеркі і шывэлькі цяпер яны пахавалі дзеля уселякага здарэньня. Толькі кабеты ў старых аблюманых спадніцах і у падраных ажурных панчошках ды рабочые у абмурзаных сарочках.

Стаяць, пазіраюць на афішкі, як пашахонцы на рака, і ціха гутараць паміж сабою. Відаць, усіх іх злучае адна думка, адна агульная няпэунасьць, адно утрапеньне.

— Гэрет, што гэта значыць?—пытае стары жыд, шукаючы адною рукою у барадзе і водзячы пальцам па абвестцы.

— Чорт его знает, что эти полячишкі делают! Ведь, понімаете, не могу-же я попольскі учитъся,—гарачыуся некі вісокі чыноунік у судзейскай вопратцы. Мабыць быу шы пракурор, або інсьціґатар, бо пад пахой трымаў стары і пампяты, як пустая кецка, портфэль.

— А это, это... какой-то базарвый язык!—з сарказмам цадзіла праз зубы маладая барынька.—Нет, благодарю! Уж увольце, а такого языка нігде не существует. Так только на базаре торговкі разговаривают,—сказала яна і закацілася со сьмеху. Яна сьмялялася, а ёй утарыў кавалер, целяпаючы пальцамі ланцужок у гадзіннiку і тыкаючы палкай з залатымі монограмамі ў беларускі тэкст абвесткі.

— Так, барынька, так! Гэта язык рыначных кабет,—загаварыў некі малады у чорным драповым пільчаку, хлопец. Мабыць настаўнік з меськае гарадзкое школы. Так, панечка!—казаў ён далей,—гэтак гаворыць нашые кабеты на рынку, гэтак-жа гаворыць і наш беларускі народ, сярод каторага вы жывеце і хлеб каторага вы ясьце. Калі, пані, не наездам з Маскоўшчыны, дык, пані, тутэйшая. Чаму-ж, пані, пагарджаеш мовай нашага народу, а так ласа ясі яго хлеб і жывеш яго працай? Чаму-ж, пані, не патурбавалася навучыцца чытаць і гаварыць у мове таго народу, каторы корміць сваім хлебам і вас, і дзяцей вашых і увесь гэты горад? Не хацела, або ня ведала, што трэба вучыцца? Дык гэта няпрауда! Народ гэты прасіў вас усіх шанаваць яго і культуру яго: ён наказваў вам праз сваіх пасланцоу на мітынгах, ў тэатры, сваёю кніжкай і газэтай. Але вы ня слухалі, сьмяяліся з яго і праганялі ад сябе. А цяпер гоніць ён вас ад сябе. Едзьце сабе да тых, дзеле каго вы здрадзілі і каму прадалі інтарэсы свайго краю, сваё Бацькаўшчыны. Пачакайце, яшчэ ня гэта будзе!—скончыў настаўнік, адвярнуўся і пашоў у свой бок.

— Гэрет?!—сказаў стары жыд, пазіраючы усім у вочы.

— Н-да—дадаў некі пан,—жизнь учит...

Я. Л-к.

Політычные навіны.

Бабруйск забраны. У пятніцу 29/VIII познанскіе войскі, дзякуючы танкам, ўзялі тры рады акопаў, агароджаных дротам і занялі горад. Захоплено 2 гарматы, некалькі дзясяткаў кулемётаў, 500 палонных. Непрыяцель, адступаючы,

---

даючая да слоу. Аб песьнях-жа масковак, як тут завуць велікарускіх баб з пасадаў (стараверау), трэба сказаць, што яны сьпяваюць на надта вісокіх нотах; іх харавые песьні адзначаюцца аднацяжным піскам. У гэтым і ёсьць характэрная рожніца, калі прыраўнаць іх песьню да песьні беларускіх кабет, каторые пяюць «сярэдняй нотай». У прыпісцы да гэтай прадмовы рэдактар „Запісак Географічнага Т-ва", Істомін, дабаўляе: „Песьні велікарусау (Курскай г.) адзначаюцца поўнай безмузыкальнасьцю, беднасьцю ноты, і можна іх прыраўнаваць хіба да аднаго піску і завываньня. Не бяруся судзіць гэтага дзіўнага і прыкрага для велікарускай песьні зьявішча," —кажа Істомін.

Такую ацэнку даюць беларускім і велікарускім песьням людзі навукі, знаўцы песьні і музыкі народнай, людзі справядлівые, каторые шукаюць толькі прауды.

Песьня наша вельмі адбілася і на царкоўных сьпевах. Прыслухайцеся толькі да жалоснага, сумнага сьпеву ў царкві, і вы там распазнаеце мотывы і нашых народных песень. Вось чаму сьпевы ў нашых цэрквах яшчэ здаўна вабілі да сябе чужынцаў. „Во велицей России, в самом царствующем граде Москве, возлюбльше сладкое и согласное пение", піша ў 1680 г. наш зямляк, Сымон Полацкі,*) і дзеля таго на Маскве пераняли нашы сьпевы, запрашалі да сябе сьпевакоў з нашага краю, і яны навучалі Маскву гэтаму „сладкому пенню". Праўда, вышэйшае духавенство на Маскве спачатку недалюблівало нашага царкоунага сьпяваньня і крывілося на яго: „пение поют новоизданное от своего сложения, а не от святых преданное, по латынское і рымское баснословне і партеснае впекание, сьвятыми отцы отлученное"**) Але нашае царкоунае сьпяваньне было вельмі да густу маскоўскім царом, і яно шпарко разышлося па ўсяму Маскоускаму царству.

Нашымі песьнямі заўсюды цікавіліся велікарускіе, польскіе і іншые вучоные і выдалі шмат зборнікаў беларускіх народных песьняў. Прыпамятайма хоць Шэйна, Раманава, Безсонава, Федароўскаго, Сербава і шмат іншых. Усе гэтые этнографы вельмі цікавіліся беларускай песьняй, бо яна іх вабіла сваім зьместам, багацьцем і прыгожасьцю. І такою-ж салодкаю, прыгожаю і павабнай засталася наша песьня і да гэтага часу. Засталася такою, хоць яе забаранялі нам сьпяваць, выганялі з школы, гналі з жыцьця, і толькі ў простага народу не магли адабраць яго уцеху і асалоду ў яго горкай долі.

Народ беларускі, утварыўшы сваю ўласную песьню і музыку, утварыў і сваё ўласнае музычнае начыньне: прыпамятайма нашу ліру, цымбалы, дудку, жалейку і т. д.

*) Псалтырь рифмованая, Москва, 1680 г. л. 5.

**) М. Н. Лилеев, Опис. рук. Черниг. Д. Сем. 1, ст. 235.

Я. Л—к.

(*Працяг будзе*).

зьнішчыў жалезнадарож. мост на Бярэзіне.

—·—

Паустанне у Верхняй Сылезіі

КРАКОЎ, 23 жніўня. «Kurjer illustrowany» паведамляе з Сосноўца ад 22 гэт. месяца, што паўстанне ў Верхняй Сылезіі не аслабело. Барацьба паўстанцаў з «Reichswerem» цягнецца на ўсім паўстаўшым абшары. Паўстанцы бьюцца з гэтакай пагардаю да сьмерці і заўзятасьцю, што напр. з ручнымі гранатамі нападаюць на самаходы і паезды панцырныя. Найлепей трымаюцца паўстанцы ў пав. рыбніцкім, пшчынскім і гліўіцкім. У некаторых валасьцёх бьюцца кабеты і дзеці.

—·—

Старшыня польскіх міністраў Падэрэўскі пераслаў да Сосноўца, на самые пільные патрэбы ахвяроў прускага гвалту ў Верхняй Сылезіі, паўмільёна марак з фундушоў, складзеных польскімі выхадцамі ў Амэрыцэ.

—·—

Нямецкіе расійцы. «Głos Litwy» цікава інформуе аб расійскіх ахвотніцкіх часьцях на Літве: «Яны» паказаліся ў Куршанах 26 ліпня. Нямецкая жандармэрыя прыгатавала ім спатканьне і памяшканьне; да 3 жніўня 1500 «іх» зьмясьціліся ў Куршанах і акалічных дварох. Прывязлі з сабою 2 гарматы, 4 кулямёты і 1 мінолёт. Апрача некольківх расійскіх афіцэраў, войско тое не мае нямецкай формы. Большасьць салдатаў маюць на шапках расійскіе значкі. Большая часьць гэтага войска складаецца з надрэйнскіх і прускіх немцаў. Нямецкіе салдаты называюць гэтае войско «Russische Formazion». А расійцы называюць сябе часткаю вайскоў Лівэна. Гэтае войско увесь час адтрымвае зброю і адзежу толькі ад немцаў. Гэта факт, што іх глаўнакамандуючым зьяўляецца граф фон-дэр-Гольц, які камандуе часьцю т. зв. «Baltische Landeswer». 27 ліпня гр. Гольц прыежджаў ў Куршаны дзеля агляду войска і назаўтра вярнуўся ў Мітаву. Афіцыяльным камандуючым лічыцца палкоўнік Вірголіч і Белградк. Пэнсія выплачваецца нямецкаю ўладаю".

—·—

Беларуская кроніка.

Беларуская мова у праваслаўнай царкві. У Вільні 10 жніўня у цэркві Сьвятой Тройцы, пры базыльянскім кляшторы падчас набажэнства, каторае адпраўляў Архірэй Элеўфэры, навука да людзей была гаворана па беларуску.

Ці ні пара было-б і Менскаму духавенству апомніцца?

Беларуская мова у Касьцелі. Беларуская мова у Касьцелі што раз, то пашыраецца. Казаньня па Беларуску гаворуцца між іншым ужо ў Лоняніцах, Ваўкавыскага павету, у Ідоўцы, Барадзенічах, Мошары — Дзісьненскага павету, у Барунах — Ашмянскага павету і др. месцох.

Вялікая чэсьць тым, хто прычыняецца да гэтае сьвятое справы.

Асвабаджэньне Арцыбіскупа Роопа. Заарэштованы у Пецярбурзі Каталіцкі Арцыбіскуп Рооп, вядомы прыхільнік і спагадчык беларусаў, дзякуючы захадам Папежа, звольнены з пад арэшту і жыве у Маскве. Апошніе часы у турме пастыр моцна хварэў.

Беларускае войско у Літве. Газэта „Nasz Kraj" паведамляе, што частка беларускага войска у Літве хацела блізка Друскенікаў перайсьці на тэрыторыю, занятую польскім войскам. Пераходу перашкодзіло літоўскае войско; паміж беларускім і літоўскім войскам завязаўся бой.

Камісія магістрату. У магістраце зложана камісія, якая мае пераглядзець назвы вуліц у Менску.

Добра было-б, каб вярнуць вуліцам іх даўнейшыя гістарычныя назвы, а частцэ надаць замест расійскіх—беларускія.

—·—

МЕНСКАЕ ЖЫЦЬЦЕ.

Адчыненыя пры гімназіі Плятэр курсы польскае мовы бяруць 150 марак, або столькі ж рублёў з кожнага слухача за 6 тыдняў навучаньня. Для многіх самаучак у польскай мові, каторыя б хацелі лепей пазнаёміцца з гэтаю моваю, плата гэтая завысокая, бо шмат хто без службы. З другога боку і маючыя грошы ня могуць запісацца, бо няма вымену савецкіх грошай, керэнак і думскіх на царскія і маркі.

З'езд праваслаўнага духавенства. 2 верасьня мае адбыцца ў Менску з,езд праваслаўнага ,духавенства. Найважнейшым пытаньнем на з'ездзі мае быць пытаньне аб матэрьяльным стане праваслаўнага духавенства. Кіраўнікі арганізацый духоўных хочуць запрапанаваць на з'ездзі праэкт самаападаткаваньня, а так сама зварот да польскіх ўладаў аб дапамозе.

Пропускі у Менск. У Вільні, дзякуючы сучасным выпадкам, знайходзіцца каля 4-х тысячаў меськіх жыхароў, церплячых вялікія нідастаткі. Пропускі на Менск з Вільні і інш. мест для прыватных асобаў, выключаючы важныя здарэньня, не раней як праз месяц.

Сярод чугуннікаў. У зьвязку з разбурэньнем бальшавікамі Менскага ж.-д. вузла і варункамі, якія паўсталі пры яго адбудаваньні, сярод чугуннікаў налічаецца ня мала безработных. Яны спадзяюцца на выдачу ім пропускаў для выезду у Расію.

У такім-жа стане знайходзіцца і наагул шмат быўшых працаўнікоў у іншых установах расійскіх урадаў.

Проціў квотніцтва і спэкуляцыі. Пры Прамыслова-Гандлёвым Аддзеле Упраўленьня Менскага Округу пачаў працаваць урад па змаганьні з квотніцтвам і спэкуляцыяй. Урад мае мэтай бараніць насяленьне ад усялякага гатунку вызыску з боку гандляроў, дамаўласьнікаў і так сама паасобных адзінак.

Заданьнем Ураду ёсьць аздараўленьне гандлёвых адносін і абарона жыхароў Беларусі ад надмерных апэтытаў купцоў ваеннай формацыі. На чале Прамыслова-Гандлёвага Аддзелу стаіць п. Устыновіч, каторы спраўляе сваё абавязкі па Падгорнай вул. у д. № 14 і прыймае заінтэрэсованые асобы ад 10 да 12 г. з рана.

Праца Ураду па змаганьні з квотніцтвамі і спэкуляцыяй можа быць плённай толькі пры дапамозе грамадзянства.

Аднаўленьне прамысловасьці. Фабрыка дрожджаў Арона Чэртова у Менску адтрымала з Прамыслова-Гандлёвага Аддзелу дазваленьне на выраблянне дрожджаў. Фабрыка ужо ідзе і будзе прадаваць дрожджы па 30 рублёў царскай валютай.

Бровар „Богэмія" адтрымаў дазваленьне на вывар піва з зместам алькоголю ня больш як 6⁰.

Піво будзе выраблятца з прадуктаў, каторыя ў ніпераробленым стане ня могуць быць спажываны.

Валюта. Гэтымі днямі на Захараўскай і Койданаўскай вуліцах адчыняюцца за дазваленьнем уладаў дзьве меняльныя канторы, каторыя будуць меняць, ходзячыя у Менску грошы апрача „савецкіх" подлуг гэтакага курсу: Рубель „царскі" роўны 1 м. 10 ф. польскіх. Рубель „думскі" канторы будуць меняць на „царскія" рублі, альбо польскія маркі подлуг курсу Варшаўскай біржы падаванага штодня у Варшаўскіх газэтах. Рубель «керэнскі» на 25% ніжэй „думскага" рубля. За зьмену грошы канторы маюць права браць ня больш 1%.

Урэгуляваньне цэнаў. Як мы чулі, на гэтых днях мае быць выдадзены прыказ, маючы на мэці урэгуляваньне спраў у стасунку куплі і прадажы рэчаў і прадуктаў першай патрэбы, умеркаваньне цэнаў барацьбу з квотніцтвам і спэкуляцыяй.

Рэдактар-выдавец
І. ЛУЦЭВІЧ.

З дазвол цэнзуры
Друкарня Я. Грынблята, Менск.